

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda și Boico Victor

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocații Pruteanu Vasile și Digor Filip în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 mai 2019 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Jitari Eduard XXXXX, născut la
XXXXX

Termenul de examinare:

prima instanță: 04.12.2017 – 27.05.2019

instanța de apel: 18.06.2019 – 11.09.2019

instanța de recurs: 07.11.2019 – 25.03.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 27 mai 2019, Jitari Eduard a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (5) Cod penal, fiind-și stabilită pedeapsa de 12 (doisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Prin aceeași sentință a fost condamnat și XXXXX în latura cărui hotărârile judecătorești nu se contestă prin recursurile examinate.

A fost dispusă încasarea în mod solidar de la XXXXX și Jitari Eduard în beneficiul SRL "XXXXX" suma de 523 738,86 (cinci sute douăzeci și trei mii șapte sute treizeci și opt) lei cu titlu de daună și în beneficiul Statului suma de 128 (una sută douăzeci și opt) lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că: Jitari Eduard, la data de XXXXX, aproximativ la ora 11:30 min., împreună și în urma înțelegerii prealabile cu XXXXX, precum și alte persoane nestabilite de către organul de urmărire penală, urmărind scopul sustragerii prin orice formă a mijloacelor bănești de la Luchianov Dumitru, știind u certitudine că transportă o sumă mare de bani, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, fiind înarmați cu un pistol de modelul "taeser cu electroșoc", pe care-l dețineau pentru a-l folosi la realizarea intenției sale criminale, aflându-se în „XXXXX”, situat XXXXX, bd. XXXXX. Astfel, l-au urmărit pe Luchianov Dumitru, care ieșise din sediul Băncii Comerciale „XXXXX” SA, și se deplasa cu

geanta pe umăr prin XXXXX, paralel cu bd. XXXXX, iar când l-au ajuns, l-au atacat din spate și folosind pistolul nominalizat, au efectuat o tragere în spatele acestuia, de la ce Luchianov Dumitru a căzut la pământ. Fiindu-i cauzate în conformitate cu concluziile Raportului de expertiză medico-legală nr. 4388 din 30.09.2017 excoriații la nivelul capului, excoriații cu edem și hiperemie la nivelul spatelui, ce se califică ca vătămare neînsemnată.

Imediat după aceasta, continuând intențiile sale infracționale îndreptate la realizarea scopului stabilit inițial, deschis au sustras de la Luchianov Dumitru, care din cauza împușcăturii produse a căzut și era la pământ, geanta din piele le culoare neagră în care se aflau mijloace bănești în sumă de 906 000 lei, după are cu bunurile sustrase au părăsit în grabă locul comiterii infracțiunii. Astfel, cauzând părții vătămate o daună materială în proporții deosebit de mari în valoare totală de 906 000 lei.

Astfel, acțiunile lui Jitari Eduard au fost încadrate în baza art. 188 alin.(5) Codul penal, *tâlhăria, adică atacul săvârșit asupra unei persoane în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața și sănătatea persoanei agresate, săvârșită de mai multe persoane, cu aplicarea armei și cu cauzarea de daune în proporții deosebit de mari.*

3. Nefiind de acord cu sentința avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Jitari Eduard a declarat apel prin care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Jitari Eduard să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă menționând că inculpatul și-a recunoscut vina.

Cu toate că în ședința de judecata au fost stabilite mai multe circumstanțe atenuante, cum ar fi - recunoașterea vinovăției, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, instanța de fond nu le-a dat o justă și legală apreciere, fapt ce contravine criteriilor individualizării pedepsei penale, stipulate în art. 61 și 75 Cod penal. Hotărârea nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția și pedeapsa fiind individualizată contrar prevederilor legale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2019, apelul avocatului Pruteanu Vasile în numele inculpatului Jitari Eduard, a fost respins ca nefondat cu menținerea sentinței fără modificări.

În motivarea soluției instanța de apel a menționat că prima instanță a stabilit în mod corect starea de fapt și că prin acțiunile lor inculpatul Jitari Eduard a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 188 alin. (5) Codul penal, vinovăția acestuia fiind demonstrată prin probatoriul administrat.

Instanța de apel a reținut că sentința a fost contestată de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Jitari Eduard, numai în partea individualizării pedepsei penale, solicitându-se aplicarea unei pedepse mai blânde, sub limita minimă prevăzută la art. 188 alin. (5) Codul penal.

La acest capitol, instanța de apel a notat că prima instanță la stabilirea categoriei și a măsurii de pedeapsă a ținut cont de toate circumstanțele reale și personale privind individualizarea pedepsei, aplicând o pedeapsă corectă, echitabilă și legală, corect aplicând prevederile art. 7, 75 Cod penal.

Instanța de apel a apreciat că avocatul Pruteanu Vasile nu a prezentat careva probe ce ar confirma existența circumstanțelor excepționale care ar permite instanței aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, iar prima instanță corect a stabilit că Jitari Eduard anterior nu a fost condamnat, a recunoscut vinovăția parțial și sincer s-a căit în cele săvârșite, necăsătorit, este tânăr 24 ani, se caracterizează în plan satisfăcător, neangajat în câmpul muncii, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru (vol. IV f.d. 79-82), tatăl lui Jitari Eduard a transmis benevol Organului de urmărire penală suma de 230 000 lei, 300 euro, fiind ridicată de la domiciliu și suma de 7000 euro și 8000 lei, în total suma de 7300 euro și 238000 lei, astfel fiind restituit parțial prejudiciul cauzat părții civile

Instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului Jitari Eduard au fost încadrate în baza art. 188 alin.(5) Cod penal pentru care legea penală la momentul comiterii infracțiunii prevedea pedeapsa sub formă de închisoare de la 12 la 15 ani, iar în conformitate cu criteriile de la art. 16 alin. (5) Cod penal se califică ca infracțiune deosebit de gravă, ce a fost comisă cu intenție. Prin urmare pedeapsa cu închisoare pe un termen de 12 ani aplicate inculpatului Jitari Eduard nu poate fi redusă, fiind minimă, astfel sentința este legală și întemeiată.

5. Împotriva deciziei instanței de apel și a sentinței au declarat recursuri ordinare:

5.1. Avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Jitari Eduard, prin care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și sentinței cu aplicarea unei pedepse sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului incriminat.

În motivarea recursului, avocatul Pruteanu Vasile a menționat că în ședințele de judecată au fost stabilite mai multe circumstanțe atenuante, cum ar fi - recunoașterea vinovăției, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii, iar instanțele de fond nu le-au dat o justă apreciere, aplicând o pedeapsă prea aspră. Hotărârea primei instanțe, menținută de instant de apel, nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, inculpatului fiind aplicată o pedeapsă individualizată contrar prevederilor legale.

5.2. Avocatul Digor Filip în numele inculpatului Jitari Eduard, prin care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei și sentinței cu aplicarea unei pedepse sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului incriminat.

6. Referință asupra recursurilor declarat, a fost depusă de către procurorul în secția reprezentarea învinuirii în Curtea Supremă de Justiție, Suvac N., prin care a pledat pentru dispunerea inadmisibilității recursurilor, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 1) și 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430, precum și când este vădit neîntemeiat.

Colegiul penal menționează, că potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

7.1. Din textul recursului declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului Jitari Eduard, Colegiul penal constată că partea apărării deși invocă temeiurile pentru declararea recursului prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în conținutul recursului nu expune nici o argumentare în susținerea respectivului temei, criticând hotărârile instanțelor de fond doar sub aspectul asprimii pedepsei aplicate.

Prin urmare Colegiul penal apreciază că invocarea incidenței la caz a prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, este declarativă și neîntemeiată.

Astfel reieșind din esența argumentelor invocate se atestă că titularul cererii de recurs invocă dezacordul cu mărimea pedepsei penale aplicate inculpatului Jitari Eduard, motive care se subscriu temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Așadar, instanța de recurs se va expune doar în privința temeiului de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, în partea ce ține de corectitudinea individualizării pedepsei penale aplicate inculpatului Jitari Eduard, întrucât celelalte temeiuri de casare nominalizate în recurs nu au fost motivate de către apărare, iar în circumstanțele în care recursul nu este motivat sub aspectul temeiului de casare invocat, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Așadar, verificând materialele cauzei, instanța de recurs a stabilit că argumentele recursului avocatului Pruteanu Vasile se întemeiază pe oportunitatea în opinia recurentului, aplicării prevederilor art. 79 Cod penal în privința pedepsei aplicate inculpatului Jitari Eduard.

În acest context, Colegiul penal menționează, că potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o

pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia.

La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele atenuante și agravante, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Astfel, Colegiul penal reține, că persoanei declarate vinovate, trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată.

Totodată, instanța de recurs reamintește, că categoriile pedepselor aplicate persoanelor fizice sunt expuse în Codul penal într-o anumită consecutivitate: de la cea mai blândă - amendă, până la cea mai aspră - detențiune pe viață.

În conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, o pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative, prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Respectiv, doar instanța de judecată este în măsură să înfăptuiască acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a săvârșit o infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Analizând decizia contestată, Colegiul penal apreciază ca fiind lipsite de suport juridic cerințele părții apărării cu privire la aplicarea în privința lui Jitari Eduard a prevederilor art. 79 Cod penal – aplicarea pedepsei mai blânde cu reducerea din termenul pedepsei cu închisoare.

Potrivit prevederilor art. 79 alin. (1)-(1¹) Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională. Poate fi considerată excepțională atât o circumstanță atenuantă, cât și un cumul de asemenea circumstanțe legate de situațiile menționate la alin. (1).

În sensul articolului de lege citat este de înțeles că, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în

sanțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului **în cazul existenței circumstanțelor excepționale**, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

În spiritul acestei norme penale, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate – I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

În cazul stabilirii unor asemenea împrejurări, instanța de judecată este obligată să indice în sentință care anume circumstanțe ale cauzei sunt considerate excepționale și în corelație cu care date despre persoana vinovatului ele servesc drept temei pentru aplicarea art. 79 Cod penal.

Prin urmare, Colegiul penal verificând materialele cauzei nu a stabilit existența la caz a unei circumstanțe excepționale în privința inculpatului Jitari Eduard ce ar putea influența aplicarea unei pedepse sub limita minimă prevăzută de art. 188 alin. (5) Cod penal, la fel cum și în recursul declarat avocatul Pruteanu Vasile nu a indicat care sunt acele circumstanțe excepționale pentru aplicarea art. 79 Cod penal.

Totodată, instanța de apel respingând cerința părții apărării cu privire la aplicarea unei pedepse mai blânde, corect a ținut cont de caracterul și gradul de pericol social al infracțiunii comise de către inculpatul Jitari Eduard, care a fost săvârșită cu intenție.

Așadar, în opinia Colegiului penal, instanța de apel corect a concluzionat că inculpatului i-a fost aplicată pedeapsa în limitele prevăzute de sancțiunea legii de comiterea cărora a fost recunoscut vinovat, motiv din care nu există temei pentru atenuarea pedepsei în sensul art. 79 Cod penal.

Având în vedere cele menționate, Colegiul penal constată, că pedeapsa individualizată în privința inculpatului Jitari Eduard, corespunde atât principiului proporționalității, cât și scopului prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea acestuia, cât și a altor persoane.

În consecință, instanța de recurs concluzionează că nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat de avocatul Pruteanu Vasile iar potrivit legii se impune inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

7.2. Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Digor Filip în numele inculpatului Jitari Eduard, Colegiul penal analizându-i respectarea condițiilor de formă a cererii de recurs ordinar a stabilit nerespectarea cerințelor obligatorii prevăzute de art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală.

Conform prevederilor art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul se depune de persoanele menționate în art. 421 și trebuie să fie motivat.

Colegiul penal atestă că pe parcursul procesului penal, inclusiv prima instanță și în instanța de apel avocatul Digor Filip nu a participat, implicându-se în proces la etapa recursului ordinar, unde a anexat la cererea de recurs, mandatul din 11.11.2019 (f.d.6 vol. 5), însă fără ca acestea să fie semnat pe verso de către inculpatul Jitari Eduard, sau să fie prezentată o cerere scrisă a ultimului ce ar confirma împuternicirile apărătorului, fapt ce contravine prevederilor art. 70 alin. (7) pct. 3) Cod de procedură penală.

În același context, este necesar de menționat că în corespundere cu prevederile art. 432 alin. (1), în coroborare cu art. 433 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu și judecă recursul declarat în procedura scrisă, adică fără citarea părților. Prin urmare, instanța de recurs este în imposibilitate de a constata prin audierea inculpatului dacă ultimul acceptă să fie reprezentat de către apărătorul care a declarat recurs ordinar în numele său.

Astfel, avocatul care declară recurs împotriva deciziei instanței de apel anexează mandatul, care urmează a fi completat în corespundere cu cerințele expuse în Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28.02.2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, cu modificările ulterioare.

În mandatul prezentat, în mod obligatoriu, se va indica că avocatul este împuternicit pe cauza penală concretă să declare în numele inculpatului, recurs ordinar la Curtea Supremă de Justiție, iar pe verso se va indica numele, prenumele și semnătura inculpatului (pct. 6, subpct. 2) lit. a1), b) din Hotărârea Guvernului nr. 158 din 28.02.2013).

Sub acest aspect, la caz se evidențiază faptul că pe partea verso a mandatului depus la materialele cauzei prin care avocatul Digor Filip invocă că reprezintă interesele inculpatului Jitari Eduard, lipsește semnătura inculpatului menționat, precum și la materialele cauzei lipsește o cerere scrisă și semnată personal de inculpat, care ar confirma consimțământul lui ca avocatul respectiv să-i reprezinte interesele în instanța de recurs ordinar.

În consecință, având în vedere cele expuse supra, Colegiul penal atestă că recursul declarat de avocatul Digor Filip este inadmisibil, or, nu îndeplinește cerințele de formă prevăzute la art. 429 Cod de procedură penală.

Față de cele ce preced, Colegiul penal atestă că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel nu a comis erori de drept, care ar impune casarea deciziei adoptate.

Astfel, erorile de drept invocate de recurenți, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursurilor, din aceste considerente recursurile urmează a fi

declarate inadmisibile, cel declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel declarat de către avocatul Digor Filip în numele inculpatului, deoarece nu corespunde cerințelor de formă.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 septembrie 2019, în cauza penală în privința lui Jitari Eduard XXXXX după cum urmează:

- cel declarat de către avocatul Pruteanu Vasile în numele inculpatului, ca fiind vădit neîntemeiat, iar cel declarat de către avocatul Digor Filip în numele inculpatului, deoarece nu corespunde cerințelor de formă.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **22 mai 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Boico Victor